

היבטים לשוניים בפרשת כי-תצא תשא

דקדוקי מלים וחלקם בעלי שינוי משמעות בפרשת כי-תצא ובהפטרה ובראשון של כי-תבוא

כא יג וּבְכַתְּהָ: המילה מוטעמת במרכא בב"ת ובתביר בת"ו
כא טו לְשׁוֹנֵיָאָה: הנ"ן בחירק
כא יט וְתִפְשׁוּ בּוֹ: הטעם נסוג לת"ו, עם זאת הפ"א בשוא נע
כא כג קָלֵלֶת: הלמ"ד הראשונה, על אף הקושי, בשוא נח לא בחטף פתח ¹
כב א שִׁיר: ש"ן שמאלית
כב ג וְכֵן תַּעֲשֶׂה: כך היא ההטעמה הנכונה ולא בקדמא ואזלא (קורן ודומיו). וּמִצָּאֲתָהּ: האל"ף כלל אינה נשמעת
כב ה כָּל-עֲשֵׂה אֵלֶּה: טעם נסוג אחור לע"ן
כב ז תִּקַּח-לֶךְ: געיה בת"ו. יֵיטֵב לֶךְ: טעם נסוג אחור ליר"ד. וְהֶאֱרַכְתָּ: העמדה קלה בה"א למנוע הבלעת האל"ף החטופה
כב ט הַמְלֵאָה: געיה בה"א והמ"ם בשווא נע
כב יב תִּכְסֶּה-בָּהּ: יש לקרוא תיבה זו כאילו מדובר במילה אחת, אין געיות ואין להעמיד אות זו או אחרת פרט לב"ת המוטעמת בסילוק
כב טו הַשְּׁעֲרָה: הע"ן בשווא נח
כב יח וְלִקְחוּ: מרכא בלמ"ד כטעם משנה
כב יט מֵאֵה כֶּסֶף: טעם נסוג אחור למ"ם
כב כב בַּעֲלֹת-בַּעַל: געיה בע"ן הראשונה
כב כג מְאֲרָשָׁה: במלרע
כב כה הַמְאֲרָשָׁה: המ"ם ללא דגש בשווא נח, העמדה קלה באל"ף ובמלרע
כב כח לֹא-אֲרָשָׁה: במלעיל
כב כט עֲנֶה: יש להקפיד על המפיק
כג ב דְּכָא: יש מחלוקת כתיב במלה זו, אבל אינה נוגעת לקריאת המילה ² . שְׂפָכָה: השי"ן בקמץ קטן והפ"א בשוא נח
כג ג יבֹא לוֹ: טעם נסוג אחור ליר"ד
כג ה לְקַלְלֶךְ: למ"ד ראשונה אחרי הקו"ף בשווא נע, כ"ף סופית דגושה ³
כג יא מְקַרְה-לִילָה: הקו"ף בדגש ובשווא נע
כג כא יְבָרְכֶךָ: כ"ף ראשונה בשווא נח
כג כה שְׂבַעַד: ש"ן שמאלית בקמץ קטן. כְּלִיֶּךָ: במלרע, הלמ"ד בשווא נח והיר"ד בנע
כג כו עַל קִמַּת רַעַד: טעם טפחא בתיבת עַל
כד א כִּי-מִצָּא בָּהּ: טעם נסוג אחור למ"ם. וְכָתַב לָהּ: טעם נסוג אחור לכ"ף, כן הדבר גם בפסוק הבא
כד ב וְהִלְכָה וְהִיָּתָה לְאִישׁ-אַחֵר: טעם טפחא בתיבת וְהִלְכָה
כד ד בַּעֲלָהּ: הע"ן בשווא נח. תַּחֲטִיא: הח"ת חטופה ולא בשווא נח
כד ה וְשָׂמַח אֶת-אֲשֶׁתוֹ אֲשֶׁר-לָקַח: טעם טפחא בתיבת וְשָׂמַח
כד ז כִּי-יִמְצָא אִישׁ: מונח רביע ולא קדמא ואזלא
כד ח הַשְּׁמֵר: במלעיל והמ"ם בסגול

¹ בתכנת כתר בר-אילן השתבשו בזה שניקדו כאן חטף פתח. עין גיליון כי-תצא סז.
² זהו אחד המקומות שבו נבדלים ספרי תימן מיתר הספרים, אל"ף לפי התימנים או ה"א לפי יתר העדות ראה בגיליון כי תצא סז, ובגיליון תהלים צ, בתוכנת הכתר ובתנ"ך ברויאר אימצו את נוסח תימן.
³ אע"פ שכבר גילינו דעתנו ש"כלל הדומות" אינו נכון, כאן יש געיא בקו"ף, וזה דומה ל"הללו" שהלמ"ד הראשונה רפויה, ועם זאת השוא נע

כד י מִשָּׂאת: שׁי"ן ימנית והאל"ף כלל אינה נשמעת. מְאֹמָה: במלעיל
 כד יא נִשָּׂה בּוֹ: אין טעם נסוג אחור. אֶת־הַעֲבוֹט: הה"א בפתח ולא בקמץ, כן הדבר גם בהמשך פס'
 יג
 כד יג בְּשִׁלְמָתוֹ: שׁי"ן שמאלית. וּבִרְכָךְ: געיה בב"ת, הר"ש בשווא נע ודגש בכ"ף הסופית
 כד יט יְבָרְכֶךָ: כ"ף ראשונה בשווא נח
 כד כ זִיתָךְ: במלרע והת"ו בשוא ולא בסגול. תִּפְאָר: הפ' פתוחה⁴
 כה ה יְבַמָּה: יש להקפיד על השמעת המפיק
 כה ח וְקִרְאוּ-לוֹ: געיה בקו"ף
 כה טז כָּל-עֲשֵׂה אֱלֹה: טעם נסוג אחור לעי"ן וכן בהמשך עֲשֵׂה עוֹל
 כה יז בְּצִאתְכֶם: הת"ו בשווא נע
 כה יח קִרְךָ: געיה בקו"ף והר"ש בשווא נע. כָּל-הַנְּחֻשָׁלִים: נחץ בנו"ן מפאת הגעיה שבה. וַיִּגַע: יש
 לבטא את הפתח לפני העי"ן (פתח גנובה)⁵
 כה יט מִכָּל-אֲיָבִיךָ: טעם קדמא באל"ף, גרש בב"ת והי"ד בשווא. אֲשֶׁר ה' -אֱלֹהֶיךָ: כך היא ההטעמה
 הנכונה, תיבת אֲשֶׁר בלבד מוטעמת במונח ותבת ה' - מוקפת⁶
 אֶת-זִכְרֵךְ: לאחרונה השתרש מנהג לקרוא פעמיים את המילה "זכר". מנהג זה אינו מוכר באשכנז המערבי
 וגם לא בעדות המזרח. בקונטרס "מקראות שיש להם הכרע" של הר"מ ברויאר ז"ל⁷ האריך להוכיח שאין
 ספק שנוסח הצירי הוא הנכון, ואין כל צורך בקריאה הכפולה.
הפטרות כי תצא ישעיהו נד – נה ה:
 א רְנִי: הר"ש בקמץ קטן ובמלרע. לֹא-הָלָה: הטעם בחי"ת
 ב אֶל-תַּחֲשָׁכִי: שׁי"ן שמאלית
 ג נִשְׁמֹת: דגש חזק במ"ם, שוממות, לשון שממה ולא רבים של נִשְׁמָה'
 ד אֶל-תִּירְאִי: געיה בת"ו ושווא נע בר"ש
 ו וַעֲצֹבֵת רוּחַ: טעם נסוג אחור לצד"י
 ט וּמַגְעֵר-בְּךָ: העי"ן בקמץ קטן
ראשון (ושני) של כי תבוא:
 כו א וַיִּרְשָׁתָהּ: הי"ד אינה נשמעת והיא חלק מהחירק המלא שבוא"ו. וַיִּשְׁבֹּתָ בָּהּ: טעם נסוג אחור
 לשׁי"ן והב"ת במילה הבאה בדגש חזק מדין אתי מרחיק
 כו ג לַתֵּת לָנוּ: טעם נסוג אחור ללמ"ד הראשונה
 כו ו וַיַּעֲנוּנוּ: הי"ד בשווא נח

כב ו הרב גור-אריה צור נר"ו

דרשת כי יקרא – כי יקרה

כִּי יִקְרָא קוֹ-צַפּוֹר | לְפָנָיִךְ בְּדָרְךָ בְּכָל-עַץ | אִו עַל-הָאָרֶץ אֲפָרָחִים אִו בִּיָּצִים וְהָאֵם רִבְצָת עַל-
 הָאֲפָרָחִים אִו עַל-הַבִּיָּצִים לֹא-תִקַּח הָאֵם עַל-הַבָּנִים: שֶׁלַּח תִּשְׁלַח אֶת-הָאֵם וְאֶת-הַבָּנִים
 תִּקַּח-לָךְ לְמַעַן יִיטֵב לָךְ וְהָאֲרֻכָּת יָמִים.

⁴ לפי הרד"ק יתכן שיש כאן שינוי משמעות אם יקרא בקמץ (עיין במאמר אוריאל בגליון כי-תצא סז).

⁵ קוראים שבכל קריאה אינם מבחינים בין אל"ף לעי"ן עלולים לקרוא כאן עי"ן פתוחה במקום עי"ן בפתח גנובה. כלומר ויגעה, אבל לפי קריאת האשכנזים יש כאן אל"ף גנובה ונקרא וַיִּגָּע. ולפי עדות המזרח: וַיִּגָּע. ומי שקורא ויגעה אינו שונה ממי שקורא במקום בְּהִיחַ – בְּהִיחָה!

⁶ בקורן ודומיו תיבת יי היא במונח.

⁷ מאמר צורף לגיליון תצוה סז, המעוניין יפנה אלי.

על דרך המוסר והאמונה, הכתוב אומר כי יקרא, באל"ף. לכאורה היה לו לומר כי יקרה, בה"א, לשון מקרה. אלא בא ללמדנו, שאין מציאות של מקרה בעולמו של הקב"ה, אלא הכל מזדמן על ידי קורא הדורות מראש, לכן נאמר כי יקרא. וכדאמר רבי בפרקי אבות (פרק ב' משנה א') וְכָל מַעֲשֵׂיךָ בְּסֵפֶר נִכְתָּבִין. בפשט הדברים התכוון רבי לומר שכל מעשיך יהיו נכתבין בספר, לכן אל תבוא לידי עבירה.

ולעומקו של מקרא יאמר, כל מעשיך, גם אלו שעדין לא עשיתם, הרי הם כתובים לפניו בספר הנסיונות שלך, וכאשר יקרא בספרך, על ידי השר הממונה עליך מלמעלה, או אז יזדמן לפניך הכתוב למציאות. ואע"פ שהרשות נתונה הרי הכל צפוי לפניו, ככתוב בספר. לכן אמר רבי דע מה למעלה ממך.

ובידך להוסיף בספר ולשנות לפי מעשיך. ואשר על כן נאמר כי יקרא. וכגון, כי יקרא בספרך: קן-צפור לפניך! נתונה בידך הרשות לשלח את האם או לקחתה. ועל ידי קיום המצוה לשלח את האם ולקחת רק את הבנים - בזה משלים את חלקו בספר הנסיונות שלו הנקרא על ידי קרא הדורות מראש (ישעיהו נא, ד).

עוד בעניין כי יקרא - כי יקרה

ועיין בלעומקו של מקרא בפר' שמות, (ג, יח') שם מבואר מדוע שינו משה ואהרן דברי ה' לפני פרעה. שהקב"ה אמר להם להגיד לפרעה ה' אלהי העבריים נקרה עלינו (בה"א) והם אמרו נקרא עלינו (באל"ף). ונביא כאן את עיקרי הדברים: נקרה עלינו. פירש"י לשון מקרה. ותימה, שבעת כזאת שבידם ללמד את פרעה שרשי האמונה יאמרו בלשון מקרה, נקרה עלינו.

אלא י"ל שכך אמר להם הקב"ה. מקום הניחו לו לפרעה לטעות, לחשוב שהכל אך מקרה הוא ויאמר עפר אתם מכניסים לעפריים כלומר כשפים אתם עושים לגדולי המכשפים, ועל ידי כך יכביד את לבו כדי שיקבל מכותיו.

ויש ליתן טעם מדוע לא אמרו כן לפרעה, אלא שינו לומר נקרא עלינו במקום נקרה עלינו: ויאמרו אלהי העברים נקרא עלינו

ויש לומר, שלא רצו להשתמש בלשון טומאה ומקרה. אלא החזירו את הכבוד למלך הכבוד, והשתמשו בלשון של כבוד לשון ויקרא, לשון שמלאכי השרת משתמשים בו וקרא זה אל זה ואמר (ישעיהו ו, א). לכן אמרו אלקי העברים נקרא עלינו. ככתוב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך (דברים כח, ט). ואדרבה, הוא לשון של השגחת ה' בעולם, קורא הדורות מראש.

והרויחו בזה גם שיטעה בדבר שיחשב בעיניו שאלקי העברים פגע בהם דרך מקרה, ולכן לא ישית לבו, וגם הרויחו עוד שלא יוציאו דבר שאין בו כבוד הראוי לקב"ה. שהרי אין ההבדל גדול נשמע באמרום נקרה ונקרא.

א"ה. וכל זה אינו שוה לי. היתכן שמשה ואהרן ישנו מציווי שנאמר להם! או שזה גופא שניתנה להם רשות לשנות? אולי אפשר לומר שהם דיברו עם פרעה במצרית, ובמצרית השינוי בין 'יקרא' ל'קרה' ניכר למדי. לפי מה שמקובל הוא שאין כל הבדל נשמע בין קרא ובין קרה. ה"א שאינה במפיק בסוף מלה היא אות נחה, שאינה נשמעת והיא הברה פתוחה, ואותיות בגד-כפת שאחריה רפוייות ללא דגש, ממש כמו אל"ף בסוף מלה.

כמו כן כאן בעניין שילוח הקן. לכאורה אומרת התורה כי יקרא, כי יזדמן לשון מקרה, אך דע כי קורא הדורות מראש זימן לך את שילוח הקן, כדי לתקן שרשה במקום עליון. לכן כתיב כי יקרא ולא כי יקרה. ע"כ גור אריה צור כג כד דפי פרשת השבוע בר-אילן כי-תצא עט יאיר ברקאי ראש מכללת ליפשיץ לשעבר

שיח הלב וקיום הבטחות

פרשתנו, המרובה במצוות (שבעים וארבע), עוסקת גם במצוות קיום הבטחות לגווניהן השונים: נדרים, שבועות וכיו"ב ביטויי שפתיים שאדם ביטא, והוא מצווה לקיים את דבריו.

"מוֹצֵא שְׁפִתָיךָ תִּשְׁמֹר וְעֲשִׂיתָ כְּאֲשֶׁר נִדְרַתְּ לֵאמֹר אֶלֶּהֶיךָ נִדְבָה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּפִיךָ". לכאורה, הסיפא של הפסוק: "אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ בְּפִיךָ" אינו מובן. מה הוא מוסיף על הרישא של הפסוק: "מוֹצֵא שְׁפִתָיךָ תִּשְׁמֹר"? ומה מובן דיבור הפה, וכי יש דיבור שאינו בפה? מענה לשאלותינו ניתן בפירושו של רבי חיים בן עטר על אתר:

ואומר: "אשר דברת בפוך" יתבאר על דרך אומרם בזהר (ח"ג רצ"ד א) בפסוק "כִּי עוֹף הַשָּׁמַיִם יוֹלִיךְ אֶת הַקּוֹל" (קהלת י, כ), כי כשאדם חושב בדעתו מחשבה שפתותיו דובבות מעצמן בלא ידיעתו, והוא אומר: "אשר דברת בפוך" כי הגם שלא עשה אלא מחשבה פיך דיבר מה שחשב, ולזה דקדק לומר: 'בפוך', שאם לא כן למה הוצרך לומר בפוך וכי אין אנו יודעים כי הדיבור הוא בפה? ולדברינו יבוא על נכון...

לפיכך ניתן להסביר, שהרישא עוסקת בהבטחה שמבטא האדם ביודעין ובמתכוון, ואילו הסיפא מתכוונת להבטחה שהיא פרי מחשבת האדם שלא התכוון לבטא בשפתיו אלא "שפתותיו דובבות מעצמן בלא ידיעתו", והתורה מחייבת אותו לקיים הבטחתו אף במקרה דנן.

מדרש תנאים דברים, מהדורת הופמן, תל אביב תשכ"ג לפסוקנו מנסח את ההתייחסות למחשבת הלב בדרך הבאה:

"מוֹצֵא שְׁפִתָיךָ אֵין לִי אֵלָא שֶׁהוֹצִיא בְּשִׁפְתָיו. גַּמְר בְּלִבּוֹ מִנִּין? ת"ל: כָּל נְדִיב לֵב" (שמות לה, כב).

המדרש לומד מן הביטוי "נדיב לב" כי יש נדיבות שהיא בלב בלבד, ועל כן, למענתו, יש גם שבועה שהיא בלב בלבד. בניגוד לדברי שמואל (שבועות כו ע"ב), מדרש הלכה זה מבין שיש משמעות מחייבת גם לדיבור פנימי של האדם עם עצמו, בלבו. כלומר, לא רק מילות השבועה המבוטאות בקול ויוצאות משפתיו של אדם אל העולם הן המחייבות אותו, אלא גם גמירות הלב – ההחלטה הפנימית להישבע, גם אם אין לה ביטוי חיצוני כלשהו – מחייבת באותה המידה.

א"ה. 'באותה המדה? ואם לא עמד בשבועתו יביא קרבן? יתכן שגם שמואל מודה שצריך לקיים, אבל לא בחומרה של שבועה שהוציא בפיו. אמנם בסוגיא בשבועות מקשים על שמואל מדרשה דומה בסוף פרשת ויקרא, ומשם נראה שחייב גם קרבן. יעוין שם.

כלומר, גם אם אין שפתיו של האדם דובבות את ההבטחה שמקורה במחשבתו, היא מחייבת.

הרמב"ם מתייחס לפסוקנו הנ"ל, בספר המצוות, מצות עשה צד, ובין היתר הוא כותב את הדברים הבאים:

אמנם הכוונה המגעת מכל מה שזכרתי לך שמצות עשה הוא לקיים כל מה שיבטא האדם מחיוב על עצמו באי זה דבר שיהיה מן הדברים.

בדבריו במצוות לא תעשה קנז, "לֹא יִחַל דְּבָרוֹ" (במדבר ל, א), הרמב"ם מתמקד באי קיום נדר או התחייבות דומה לנדר: "כגון שידור לבדק הבית או לצדקה או לבית הכנסת והדומה לו". אבל כאן, במצוות העשה: מוֹצֵא שְׁפִתָיךָ תִּשְׁמֹר הוא מרחיב לכל מוצא השפתיים.

הרחבת התחום של תחולת המצווה גם לענייני חולין מתבטאת גם בהשלכות של הפסוק: "חֹלֶיךָ תָּמִים וּפְעֵל צֶדֶק וְדִבַּר אֱמֶת בְּלִבְבוֹ" (תהלים מ, ב).

הסיפא של הפסוק מעידה על 'דיבור הלב' ומהווה אבן בוחן להתנהגות מוסרית של האדם המאמין, כפי שקבע ראב"ע בפירושו על הפסוק:

ודובר אמת בלבבו – והוא כל האדם.

או בלשון 'נפש החיים' רבי חיים מוולוז'ין, וילנה תרל"ד, שער ב, פרק יד:
כוחו של הדיבור נובע מהיותו עיקר נפש האדם.

כפי שמשתקף במעשהו של רב ספרא⁸ המובא בדברי חתנו של רש"י, ר' יהודה בר' נתן, בפירושו למסכת מכות (כד ע"א ד"ה דב ספרא):

בשאלות דרב אחא (שאלתה לו) והכי הוה עובדא (וכך היה המעשה): דרב ספרא היה לו חפץ אחד למכור. ובא אדם אחד לפניו בשעה שהיה קורא קריאת שמע, ואמר לו: תן לי החפץ בכך וכך דמים. ולא ענהו מפני שהיה קורא קריאת שמע. כסבור זה שלא היה רוצה ליתנו בדמים הללו. והוסיף אמר: תנהו לי בכך יותר. לאחר שסיים קריאת שמע, אמר לו: טול החפץ בדמים שאמרת בראשונה שבאותן דמים היה דעתי ליתנם לך.

אמנם, אין מעשה רב ספרא מייצג את ההלכה הנורמטיבית, אלא רמה של חסידות, אך היא מכוונת להתנהגות מוסרית המבטאת יושרה והגינות שבהן מחויב כל אדם. אשר על כן, אנו אומרים כל יום בתפילת השחר: "לעולם יהא אדם ירא שמים בסתר ובגלוי ודובר אמת בלבבו". ע"כ ד"ר יאיר ברקאי (לא הובא כאן כל המאמר, ההמשך אינו מענייננו).

כה יז הרב גור-אריה צור נר"ו זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר-עָשָׂה לְךָ עֹמֶלֶק בְּדָרְךָ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם וגו' תִּמְחָל אֶת-זְכוֹר עֹמֶלֶק מִתַּחַת הַשָּׁמַיִם לֹא תִשָּׁכַח

נעץ הכתוב תחילת הפרשה בסופה. כי עמלק הוא היצר הרע, והוא רצועת מרדות לישראל, ולא דברה התורה אלא כנגדו, והיא המלחמה התמידית של האדם מישראל להתגבר על עמלק.

לֹא תִשָּׁכַח. בארמית לא תמצא. מלחמתך תהיה מלחמת חרמה עד שלא ימצא אצלך כל שמץ ממונו, מיצר הרע.

ועל דרך הצח, הטעם במלה לֹא [תִשָּׁכַח] הוא בטפחא. לֹא תִשָּׁכַח. והטפחא היא מעין הפסקה קלה, ולא בהכרח מחוברת עם המילה שלאחריה?⁹

ולכן יִדְרֹשׁ לעומקו של מקרא, אם לא תבערו לעמלק כליל, אז תִשָּׁכַח, תמצאהו בך יותר ויותר.

או כלך לדרך זו, אם לֹא תתן לו מקום בעולמך, אז יתקיים בך תִשָּׁכַח. תִשָּׁכַח ממונו, ותחתיו תמצא יראת אלקים. שנאמר בפרשת עמלק וְלֹא יֵרָא אֱלֹהִים.

***

וְלֹא יֵרָא אֱלֹהִים.

פירש רש"י ולא ירא עמלק אלהים מלהרע לך.

ומובא בשפתי חכמים שדייק כן מאחר ו"עוף ויגע" הם תואר, כיצד היו ישראל, ואם ירא מתייחס לישראל כתואר היה צריך להיות מנוקד ב"שוא". כזה: ולא יֵרָא אלקים. ומאחר ונכתב בקמץ כפֶּעַל, בהכרח אינו מתייחס לתואר של ישראל אלא לעמלק שלא היה יֵרָא.

ואוה"ח הק' פירש ולא יֵרָא – ישראל, מתוך שהיה עוף ויגע, ולא היה בו כח לעמוד כנגד יצר הרע המסיטו מיראת אלהים.

⁸ וכך הם פני הדברים אף בסיפורים אחרים אודות רב ספרא וחכמים אחרים. כגון בסיפור על חמורו של רב ספרא המסופר בבבא קמא קטז ע"א: וכן בסיפור על חייא בר אשי ואשתו. קידושין פא ע"ב וכיו"ב.

⁹ א"ה. הסברנו בעבר שהטפחא היא מפסיק אחרון וגם טעם אחרון לפני אס"ף כשאין עוד מלים לפניו או אחריו, כך שכאן לא בטוח שהוא משמש מפסיק. בכל אופן התיי"ו במלה הבאה היא דגושה.

ויש ליתן טעם מה הכריח את אוה"ח הק' לפרש כן שישראל הוא שלא היה ירא. ושמה יש לומר משום טעם הטיפחא שבמילה ירא. שכן הטיפחא היא כעין הפסקה קלה, ועומדת קצת בפני עצמה. וכה יקרא: ואתה עיף ויגע ולא ירא. ולעומקו של מקרא נראה לי שבדבריהם על דרך המוסר, כאומר: אם ימצא בך עמלק, אזי "ולא ירא" - אישראל קאי. ואם לא ימצא בך עמלק, אזי "ולא ירא" - אעמלק קאי. ובלי יראת אלקים אין לו קיום. והוינן בה, לשיטת רש"י. מה היא יראת אלקים שהיה לכאורה ראוי לעמלק להיות, כדי לומר "ולא ירא אלקים". ויש לומר, שיראת אלקים שלו, של עמלק, כביכול, לעשות רצונו ית' להיות רצועת מרדות לישראל. והוא אינו יודע כי כאשר יעשה יותר מכפי שצוה, יקרא "ולא ירא אלקים". ואשר על כן יוטעם "ולא ירא", בטיפחא. להיות כפירש"י או כפי' אוה"ח הק', שאינו ירא כאשר עושה יותר ממה שצוה. ועל דרך הצח, ישלימו פירושיהם זא"ז, שעל כן תבוא הטיפחא: לומר שהיא כברכת יצחק לעשו שעמלק מצאצאיו: ועל חרבך תחיה ואת אחיך תעבד והיה כאשר תריד ופרקת עלו מעל צוארך (בראשית כז, מ). ופירושו כעין נוטריקון: תרי"ד - כאשר תראהו יורד ביראת שמים ופרקת עולו. שכאשר ישראל אינו ירא הרי עמלק רצועת מרדות. וכאשר עמלק אינו ירא, הרי תמחה את זכרו. ובכך משלימים פירושי רש"י ואוה"ח הק' זה את זה.

תן לחכם ויחכם-עוד

אנא שלחו את הערותיכם!

הכתובת למשלוח: eliyahule@gmail.com

הערות מתקבלות גם באנגלית.

הודעה מאתר "לדעת" כאן תוכלו להוריד גליונות פרשת השבוע מדי שבוע (גם גליונו מופיע

שם): <http://www.ladaat.info/gilyonot.aspx>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באוצר החכמה בפורום דקדוק ומסורה

<http://forum.otzar.org/forums/viewtopic.php?f=45&t=10317&p=272195#p272195>

מאמרנו מופיע **ונשמר** באתר דרשו <http://www.dirshu.co.il/?p=140390>

אם אתה מתעניין

בהבטים הלשוניים של התורה

(לשון המקרא, המשנה, התלמוד וכו')

אתה מוזמן להרשם (בחנם)

לקבלת דוא"ל בגישאים לשוניים

בכתובת: franklashon@gmail.com

© בוא להחכים את עצמך ואת שאר המכתבים ©